

До Председателя на Научното жури,
определено със Заповед №709/31.03.2015 г.
на Ректора на МУ - Плевен

Р е ц е н з и я

от доц. д-р Илияна Василева Михайлова, д.м.

Национален консултант по Медицина на бедствените ситуации

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“ по научна специалност 03.01.54 „Медико-санитарна защита“, за нуждите на сектор „Медицина на бедствените ситуации“ към катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации“ при ФОЗ към МУ – Плевен, обявен в ДВ, бр. 106 от 23.12.2014 г.

В обявения конкурс участва един кандидат д-р Виолета Йорданова Данчева, доктор по медицина, главен асистент в катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и МБС“, при ФОЗ към МУ – Плевен.

I. Обща характеристика на кандидата

Д-р Виолета Данчева е родена на 08.06.1960 г. в гр. Плевен. Средното си образование завършва през 1978 г. в Руска езикова гимназия - гр. Плевен. През 1984 г. завършва медицина във ВМИ – Плевен. От 1984-1988 г. работи по разпределение като участъков педиатър в гр. Угърчин. През 1988 г. след успешно издържан конкурс е назначена за асистент в катедра „Медицина на бедствените ситуации“, ВМИ – Плевен. През 1991 г. д-р Данчева е престопенувана в старши асистент, а през 1999 в главен асистент в катедра „Медицина на бедствените ситуации“, понастоящем сектор към катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации“, ФОЗ, МУ – Плевен. От 2006 г. е главен административен асистент в същия сектор. Д-р Виолета Данчева придобива допълнителни професионални умения чрез участието си в различни специализации в България (НЦРПЗ, София) и чужбина (IRSN, Франция, със стипендия на Международната атомна агенция, Виена.). През 1991 г. придобива

специалност по „Медицина на бедствените ситуации”. От септември 2014 г. е „доктор по медицина”, след успешно защитена докторска дисертация във ВМА. Д-р Данчева владее много добре писмено и говоримо руски и английски език, ползва френски език и притежава умения за работа с различни компютърни програми.

II. Научно-изследователска дейност

За участие в настоящия конкурс кандидатът представя списък от 44 научни труда. От тях в 7 публикации е първи автор, в 8 - втори, а трети и последващ автор в 29. В чуждестранни научни списания са отпечатани 15 публикации, от които 11 в списания с импакт фактор, 11 в български списания, 7 публикации в рецензирани сборници в пълен текст и 11 резюмета от научни прояви в чужбина, публикувани в чуждестранни списания (с импакт фактор).

Публикации	Брой
1. Общ брой представени научни трудове	44
2. Според вида на научните трудове	
- публикации в чуждестранни научни списания	15
- публикации в български научни списания	11
- публикации в пълен текст в сборници или доклади от научни прояви в България	7
- участия в чужбина, вкл. и резюмета, публикувани в научни списания или сборници	11
2. Според участието на автора в представените работи:	
- първи автор	7
- втори автор	8
- трети и последващ автор	29

Към научната продукция на д-р Данчева се отнасят и научните доклади изнесени на международни конференции, конгреси и симпозиуми. Общият им брой е 29, от които 27 участия в научни конгреси в България и 2 в чуждестранни научни прояви. Кандидатката има участия в 9 научно-изследователски проекта, финансирани от МУ – Плевен и 1

международен проект, финансиран от Европейската комисия. Общо представената научна продукция наброява 83 заглавия.

III. Характеристика на научната дейност на кандидата

Д-р Данчева работи в актуални и интересни области, като научните ѝ изследвания са насочени към експерименталната медицина в областта на токсикологията и радиобиологията. Научните изследвания на д-р Данчева могат да се обособят в няколко направления:

1. Ефекти на каталитични антиоксиданти и 21-аминостероиди в експериментални модели на оксидативен стрес и възпаление.

2. Проучвания върху експериментални модели на белодробна токсичност и фармакологичното ѝ повлияване чрез противовъзпалителни средства и антиоксиданти.

3. Изследване на оксидативния стрес в експериментален модел на астма и действието на различни групи антиоксиданти – прекурсори на глутатиона и каталитични неселективни манган мезопорфирини.

4. Проучвания върху експериментални модели на белодробна токсичност при приложение на токсични фактори, самостоятелно и в комбинация с йонизираща радиация.

5. Проучване на токсикологичния ефект на инкорпорирани радионуклиди и външно облъчване с гама йонизираща радиация върху белодробна тъкан на плъхове.

I. Значителна част от научните трудове са в областта на ефекти на каталитични антиоксиданти и 21-аминостероиди в експериментални модели на оксидативен стрес и възпаление и фармакологичното повлияване чрез противовъзпалителни средства и антиоксиданти на белодробна токсичност. Направлението включва публикации (№№ II.1, II.2, II.3, II.4, II.5, III.15, III.16, III.22, III.23, III.24, III.27, III. проекти №№ 2, 3, 7, 8, II.23, II.25, II.26, II.32, II.33, II.41, II.42, II.43, II.44, III. 21, III. 23, III.25, III.26, III. проекти №№ 5, 6. 10). Това тематично направление е най-обстойно разработеният раздел в научно-изследователска дейност на д-р Данчева: дисертационният труд на тема „Ефекти на каталитични антиоксиданти и 21-аминостероиди в експериментални модели на оксидативен стрес и възпаление” и публикации по темата на дисертацията, както и публикации за фармакологичното повлияване чрез противовъзпалителни средства и антиоксиданти на белодробна токсичност в различни експериментални модели имат

съществено значение и са с голямо приложение при изследване и определяне ефектите на антиоксидантите.

II. Друго направление в научните публикации на кандидата е изследване на оксидативния стрес в експериментален модел на астма и действието на различни каталитични неселективни манган мезопорфирина в описания модел. Това направление включва публикации (№№ II.14, II.15, II.16, II.17, II.18, II.24, III. проект № 9). В публикациите са обсъдени позитивните ефекти на манган мезопорфирините (MnTE-2-PyP и MnTnHex-2-PyP), както и на глутатионовия прекурсор L-2-oxothiazolidine-4-carboxylic acid върху маркери за възпаление, липидна пероксидация и антиоксидантна защитна система в белите дробове в експериментален модел на астма при мишки.

III. Третото направление в научната дейност на кандидата включва проучванията върху белодробна токсичност при приложение на токсични фактори самостоятелно и в комбинация с йонизираща радиация, както и проучвания на токсикологичния ефект на инкорпорирани радионуклиди и външно облъчване с йонизираща радиация върху белодробна тъкан на плъхове. Тук се включват публикации (№№ II.6, II.7, II.8, II.10, II.11, II.13, II.20, II.27, II.28, II.29, II.30, II.36, II.37 II.34, II.35, II.40, III.2, III.4, III.6, III.7, III.9, III.11, III.13, III.14 и №№ II.9, II.12, II.19, II.38, II.39, III.1, III.8, III.10, III.12, III. проект №1). В множество публикации са проучени пневмотоксичните ефекти на тежките метали кадмий, олово и кобалт, приложени самостоятелно и в комбинация с йонизираща радиация. Изследвани са пневмотоксичните ефекти на хербицидите селинон самостоятелно и в комбинация с йонизираща радиация в условия на остър и хроничен експеримент, паракват дихлорид, приложен самостоятелно и в комбинация с йонизираща радиация в условията на хронична експозиция. Проучени са пневмотоксичните ефекти на хлорирания въглеродород 1,2-дихлоретан (1,2-ДХЕ) и три-н-бутилфосфат (ТБФ) върху основни маркери за токсични белодробни лезии и ключови звена на антиоксидантната защитна система в белите дробове на плъхове. Изследвани и проучени са ранните биохимични промени в белите дробове на плъхове, третирани интратрахеално с радиоактивен прах от реакторната зала на АЕЦ-Козлодуй, както и пневмотоксичните ефекти на високотоксичния радионуклид Америций-241. С тези проучвания д-р Данчева доказва, че в белите дробове се очакват едни от най-ранните радиобиологични ефекти, което потвърждава значимостта на изследванията, с оглед по-детайлното проучване на

пневмотоксичните ефекти на инкорпорираните радиоизотопи в организма за целите на радиологичната защита.

IV. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата

Представена е справка за 92 цитирания. Цитиранията са посочени в български и чуждестранни периодични източници. За всички цитирания са посочени заглавията на публикациите и авторите направили цитиранията. Общият импакт фактор на научните трудове е 37.221 (индивидуален импакт фактор – 7.623).

V. Научни приноси.

Научните приноси на кандидата могат да се обобщат в следните основни направления:

1. Научно-приложни:

- За първи път в Р.България са изследвани и доказани протективни ефекти на каталитичен неселективен сален-манганов порфирин (EUK-134), каталитичен неселективен манган мезопорфирин (Mn(III)TBAP) и 21-аминостероид (U-74389G), приложени в два адаптирани модела на паракват-индуцирана белодробна токсичност;
- За първи път в Р.България е изследван и доказан протективен противовъзпалителен ефект на каталитичния неселективен сален-манганов порфирин EUK-134 в разработен експериментален радиационен модел на възпаление;
- За първи път у нас с цел характеризиране динамиката на възпалението и деструктивните процеси при амиодарон-индуцирана белодробна токсичност са изследвани серумните нива на проинфламаторни и антиинфламаторни цитокини, анти- α -еластинови и анти-тропоеластинови антитела.
- Доказан е позитивен ефект на L-2-oxothiazolidine-4-carboxylic acid, прекурсор на глутатиона върху маркери за възпаление, липидна пероксидация и антиоксидантната защитна система в белите дробове в експериментален модел на астма при мишки. Доказани са протективните ефекти на два антиоксиданта от групата на манган мезо-порфирините - MnTE-2-PyP и MnTnHEX-2-PyP върху експериментален модел на бронхиална астма при мишки.

2. Научно-потвърдителни:

- Изследвани са пневмотоксичните ефекти на амиодарон и потискането на възникващата белодробна фиброза от кортикостероида *prednisolone* и антипролиферативен агент *imatinib mesilate (Glivec)*, прилагани през възпалителната и фибротичната фаза в два експериментални модела на амиодарон-индуцирана белодробна фиброза;
- Изследвани са пневмотоксичните ефекти на тежките метали кадмий, олово и кобалт, приложени самостоятелно и в комбинация с външно, целотелесно облъчване с 4 Gy йонизираща радиация върху бели плъхове;
- Установен е протективен ефект (противовъзпалителен и антиоксидантен) на α -токоферол и плодов сок от арония (*Aronia melanocarpa*) върху амиодарон-индуцираната белодробна токсичност;
- Изследвани са пневмотоксичните ефекти на хербицидите селинон и паракват дихлорид, приложени самостоятелно и в комбинация с йонизираща радиация върху бели плъхове в условия на остър и хроничен експеримент.

3. Научно-образователни:

- Кандидатът разработва оригинални казуси, тестове и практически задачи, които подготвят студентите за действие в реални ситуации;
- Анализира учебни програми у нас и на водещите медицински университети в света и очертава критериите, необходими за теоретичната и практическа подготовка на студентите, които залягат в новите учебни програми.

VI. Учебно-преподавателска дейност.

Гл. ас. д-р Виолета Данчева има 26 години преподавателски стаж в МУ – Плевен по дисциплината Медицина на бедствените ситуации. Учебната ѝ натовареност, съгласно представената справка от Ръководството на университета за периода 01.01. 2011 г. до 14.01. 2015 г. възлиза на 2164.4 еквивалентни часа, което значително надхвърля регламентирания хорариум от 380 часа. Д-р Данчева успешно участва в лекции и упражнения със студенти в специалностите: медицина (англоезично и българоезично обучение), медицинска рехабилитация и ерготерапия, опазване и контрол на общественото здраве (ОКОЗ), медицинска сестра, акушерка, всички специалности на Медицински колеж, както и в специалността „Управление на здравните грижи” – задочно обучение на бакалаври и магистри и в обучението на специализанти в основни курсове по спешна

медицина. Педагогическата дейност на кандидата включва още: разработване на учебни програми за различните видове специалности в МУ – Плевен по „Медицина на бедствените ситуации”, тестове (на български и английски), учебни тезиси, конспекти. Участва в провеждането на семестриални изпити със студенти и колоквиуми на студентите по медицина.

VII. Лични впечатления.

Личните ми впечатления от кандидата като учен и преподавател са положителни. Той показва интелигентност, организационни умения, изследователска упоритост и прецизност. Демонстрира много добро познаване на преподавания материал и развито чувство за отговорност към поетите задачи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Главен асистент д-р Виолета Данчева е единствен кандидат в конкурса за доцент по научната специалност „Медико-санитарна защита (Медицина на бедствените ситуации)” за нуждите на катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации” при ФОЗ към МУ-Плевен. Тя се представя с 44 научни публикации, а общо представената научна продукция наброява 83 заглавия. Научните трудове съдържат научни приноси, особено в областта на токсикологията, радиобиологията и радиологичната защита. Особено внимание заслужават проучванията на ефектите на нови класове антиоксиданти в експериментални модели на различни химични и радиационни фактори, провокиращи оксидативен стрес. Главен асистент д-р Виолета Данчева е утвърден преподавател с учебна натовареност надхвърляща норматива. Във връзка с гореизложеното и съобразявайки се с критериите на Закона за развитие на академичния състав в България (ДВ. Бр. 101 от 28 декември 2010 г.) и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ – Плевен, убедено препоръчвам на членовете на почитаемото научно жури да изберем гл. ас. д-р Виолета Данчева, дм., за Доцент за нуждите на катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации”, сектор „Медицина на бедствените ситуации” при ФОЗ към МУ- Плевен.

20.04.2015 г.

гр. София

Рецензент:

Доц. д-р Ил. Михайлова дм.

